

Հավելված
Հաստատվել է ՀՀ ՎՊԴ Խորհրդի
2011թ. փետրվարի 24 -ի թիվ 5/3 որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՄԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

ՀՀ մշակույթի նախարարության «Հուշարձանների վերականգնման գծով պետական պատվեր»
և «Մշակութային միջոցառումների իրականացում» ծրագրերի նկատմամբ իրականացված
վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի 2010թ. գործունեության տարեկան ծրագրի 6-րդ կետը և Վերահսկիչ պալատի Խորհրդի 2010թ. հուլիսի 1-ի թիվ 18/2 և հուլիսի 26-ի թիվ 20/1 որոշումները:

Վերահսկողության նպատակը՝ ՀՀ մշակույթի նախարարության «Հուշարձանների վերականգնման գծով պետական պատվեր» և «մշակութային միջոցառումների իրականացում» ծրագրերի միջոցների օգտագործման ուսումնասիրությունն է:

Վերահսկողության առարկան՝ ՀՀ մշակույթի նախարարության «Հուշարձանների վերականգնման գծով պետական պատվեր» և «Մշակութային միջոցառումների իրականացում» ծրագրերի միջոցների օգտագործմանն ուղղված գործարքներն ու ընթացակարգը:

Վերահսկողության օբյեկտները՝ ՀՀ մշակույթի նախարարություն:

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 01.07.2010-30.12.2010թթ.

Վերահսկողությունն ընդգրկող ժամանակաշրջանը՝ «Հուշարձանների վերականգնման գծով պետական պատվեր» ծրագրի մասով 01.01.2009թթ.-ից մինչև ստուգման իրականացման ժամկետի ավարտը, «Մշակութային միջոցառումների իրականացում» ծրագրի մասով՝ 01.01.2009թ.- 01.10.2010թ.:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Վերահսկողությունն իրականացվել է՝ դիտարկման և վերլուծության ձևով, ինչպես նաև կիրառվել են ֆինանսական, արդյունավետության (կատարողական) և համապատասխանության տեսակները: Կիրառվել է ընտրանքային մեթոդի ոչ վիճակագրական եղանակ: Վերլուծության փուլում ամփոփվել և վերլուծվել են դիտարկման արդյունքում ստացված տվյալները:

Վերահսկողության արդյունքները՝

Հուշարձանների վերականգնման գծով պետական պատվեր

- Հուշարձանների վերականգնման համար պահանջվող նախագծանախահաշվային փաստաթղթերն ամբողջական չեն: Չեն կազմվել նույն հուշարձան-համալիրի տարբեր հուշարձանների վարականգնման աշխատանքների նախահաշիվների հավաք նախահաշիվները, որի հետևանքով հայտնի չէ դրանց վերականգնման համար պահանջվող ամբողջական գումարների չափը:
- Նախագծահետազոտական աշխատանքները ներառում են՝ հուշարձանների պատմաարխիվային և մատենագիտական հետազոտություններ, մմանատիպ հուշարձանների ուսումնասիրություն, հուշարձանի բնապայմանի ուսումնասիրում/չափագրություն, լուսանկարում/, տեխնիկական վիճակի ակտի կազմում, անհրաժեշտության դեպքում նաև պեղման աշխատանքներ, շուրֆերի և զոնդաժների բացում, ուսումնասիրում և ֆիքսում /չափագրություն, լուսանկարում/:

2007-2008թթ. «Հուշարձանների վերականգնում» ծրագրով չի նախատեսվել և չի կատարվել հուշարձանների բուն տարածքում պեղման աշխատանքներ : 2009-2010թթ. պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հաշվին ըստ անհրաժեշտության նախատեսվել և իրականացվել է պեղումներ 4 հուշարձանների տարածքում.

- Լճաշենի ամրոց
- Իրինդի եկեղեցի
- Թեղենյաց վանք
- Բջնու ամրոց

- Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանման, ամրակայման, նորոգման վերականգնման և օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» 20.04.2002թ.-ի ՀՀ կառավարության N 438 որոշմամբ հաստատված կարգի (այսուհետև՝ կարգ) 76-րդ կետի համաձայն լիազորված մարմինը հուշարձանի ամրակայման, նորոգման եւ վերականգնման համար համաձայնություն է տալիս նախագծային առաջադրանքների ու նախագծանախահաշվային լիարժեք փաստաթղթերի առկայության դեպքում և գիտամեթոդական խորհրդի դրական եզրակացության հիման վրա:

Խախտելով վերը նշված պահանջները՝ գիտամեթոդական խորհրդի նիստում չի քննարկվել քվով 7 հետևյալ հուշարձանների նախագծերը.

- Յախսած քարի վանք

- Քարկոփի վանք
- Մարգպետունու ամրոց
- Թեղենյաց վանք
- Լճաշենի ամրոց
- Բզավոր եկեղեցի
- Գուսանագյուղի դղյակ ամրոց:

- Կարգի 85-րդ կետի 2-րդ պարբերությամբ՝ նախագծային առաջադրանքը կազմվում է հուշարձանի տեխնիկական վիճակի մասին ակտի հիման վրա: Առաջադրանքում, ըստ անհրաժեշտության, նախատեսվում են հուշարձանի ու դրա տարածքի վավերագրման (տեղագրական հանույթ, չափագրություն, լուսանկարահանում) և ուսումնասիրման (մատենագրական, արխիվային, գիտահետազոտական աղբյուրներից նյութերի հավաքում, հնագիտական, երկրաբանական, նյութագիտական հետազոտություններ) աշխատանքների կատարումը, որոնք պետք է նախորդեն և հիմք ծառայեն նախագծման համար:

Նախագծային առաջադրանքները կազմվել են անհատ մասնագետների կողմից կազմված տեխնիկական վիճակի եզրակացությունների հիման վրա այլ ոչ մասնագիտացված կազմակերպության, ինչպես նշված է վերոհիշյալ կարգում:

- Նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմում բացակայում են կոնստրուկտորական մասերը:
- ՀՀ կառավարության 02.02.2002թ. N96 որոշմամբ հաստատված՝ «Քաղաքաշինական փաստաթղթերի փորձաքննության կարգի» բ/ կետի համաձայն՝ համալիր փորձաքննության ենթակա է հանրապետական նշանակության պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների՝ սահմանված կարգով հաստատված պետական ցանկերում ընդգրկված օբյեկտների նախագծային փաստաթղթերը:

Խախտելով վերը նշված պահանջները՝ բոլոր ստուգված օբյեկտների նախագծային փաստաթղթերը հաստատվել են առանց համալիր փորձաքննության:

Պարզ փորձաքննության են ենթարկվել թվով 10 օբյեկտների նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի ***միայն նախահաշվային մասերը***, իսկ Իրինդի եկեղեցու և Բզավորի եկեղեցու նախագծանախահաշվային փաստաթղթերը ընդհանրապես փորձաքննության չեն ենթարկվել:

Շինարարական աշխատանքների վերաբերյալ

- Խախտելով ՀՀ կառավարության 02.02.2002թ.-ի N 91 որոշմամբ հաստատված կարգի պահանջները, ստուգված թվով 12 օբյեկտներից 7- ում վերականգնման աշխատանքները իրականացվել են ***առանց շինարարության քույրություն*** :
- Վերականգնվող հուշարձաններից մեծամասնության մեջ առկա են հրատապ ամրացման ենթակա հատվածներ, համալիր կոնստրուկտիվ լուծումներ պահանջող հանգույցներ, բայց անհասկանալի պատճառներով վերականգնման աշխատանքների ընթացքում չի ապահովվում համապատասխան կոնստրուկտոր մասնագետի անհրաժեշտ մասնակցությունը:
- Տեղում կատարված ուսումնասիրություններից նաև պարզվել է, որ Բգավորի, Յախած Բարի, Իրինդի, Քարկոպի, Թեղենյաց եկեղեցիների տարածքներում գտնվում են չուսումնասիրված և չչափագրված բեկորներ, որոնց փոխարեն տեղադրվել են նոր տաշված քարեր, խաթարելով դրանց պատմական, ճարտարապետական և գեղագիտական արժեքը:
- ***Հեղինակային հսկողությունն իրականացվել է թերի:***

Խախտվել է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 28.09.98թ. թիվ 143՝ «Շինարարության նկատմամբ հեղինակային հսկողություն իրականացման հրահանգի» պահանջները:

• ***Տեխնիկական հսկողությունն իրականացվել է թերի:***

Խախտվել է քաղաքաշինության նախարարի 28.04.98թ. թիվ 44 հրամանի «Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգի» պահանջները:

Շինարարության նորմերի ընդունման մասով.

- շինարարության վարման մատյանը լրացվել է սահմանված կարգի խախտումով,
- ծածկված աշխատանքների ակտերը լրացվել են թերի,
- ստուգված թվով 12 օբյեկտներից 7 –ում բացակայում են օգտագործված նյութերի հավաստագրերը
- ***Ստուգումների արդյունքում հայտնաբերվել է 24,061.47 հազ. դրամի հավելագրում, որը ենթակա է վերականգնման պետական բյուջե :***
- ***Որպես անարդյունավետ ծախս է դիտարկվել 8, 100.00 հազ. դրամի կատարված աշխատանքներ :***հազ.դրամ

ՀՀ	Անվանում	Տարեթիվ	Ստուգված ծավալներ	Հավելագրում	Անարդյունա վետ ծախս
1	2		3	4	5
1	Աստվածնկալ վանք	2006-2008, 2010	101, 500.00	13, 404.08	
2	Իրինդի Սբ. Աստվածածին	2007-2009	41, 000.00	0	
3	Հալիձորի բերդ	2006, 2007, 2009	70, 650.00	1, 947.30	8, 100.00
4	Ցախած քարի վանք	2007-2009	49, 600.00	5, 145.78	
5	Բջնու ամրոց	2006-2009	69, 800.00	0	
6	Թեղենյաց վանք	2008-2010	35, 500.00	0	
7	Քարկոպի վանք	2007-2010	51, 500.00	2,407.68	
8	Գևորգ Մարգարետունի ամրոց	2008-2010	45, 000.00	0	
9	Լճաշենի ամրոց	2009	8, 350.00	260.35	
10	Էրեբունի ամրոց	2008-2010	20, 000.00	0	
11	Բզավոր եկեղեցի	2009	10, 700.00	896.28	
12	Գուսանա գյուղի Դղյակ ամրոց	2009	22, 500.00	0	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		526, 100.00	24, 061.47	8, 100.00
Ընդհանուր խախտումներ – 32,161.47 հազ. դրամ					

Հուշարձանների պահպանության վերաբերյալ

- Կարգի VII գլխով սահմանված հուշարձանների պահպանական գոտիներն առկա են վերականգնվող հուշարձաններից միայն երեքում՝
- Բզավոր եկեղեցի
- Գուսանագյուղի դղյակ ամրոց
- Էրեբունի քաղաքատեղի:

Չեն կատարվել 20.04.2002թ.-ի ՀՀ կառավարության N 438 որոշմամբ հաստատված կարգի և «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված հուշարձանների ուսումնասիրման և պահպանության բնագավառի հետևյալ գործառնությունները.

- **Հուշարձանների կադաստրի կազմում՝** «Հայաստանի Հանրապետության սեփականություն համարվող և օտարման ոչ ենթակա պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 8-րդ հոդվածի 2-րդ կետի պահանջը՝ պետական ցուցակի հաստատումից հետո հուշարձանների պահպանության պետական լիազորված մարմինը երկու տարվա ընթացքում ապահովում է հուշարձանների և համապատասխան հողամասերի նկատմամբ գույքային իրավունքների պետական գրանցումը.

Կադաստրի չվարման արդյունքում շատ հուշարձաններ ոչնչացվում են՝ տարածքները օգտագործվում տարբեր նպատակներով:

- չի պահպանվում հուշարձանների և դրանց պահպանական գոտիների պահպանության և օգտագործման պայմանակարգը /ռեժիմը/ :
Օրինակ՝ Հալիձորի եկեղեցական համալիրի ոչ պատշաճ պահպանման պատճառով Սբ. Մինաս եկեղեցին և կից կառույցները վերածվել են ամասնագոմի:
- չի իրականացվում հուշարձանների մոնիթորինգ, որն, ըստ սահմանված կարգի, պետք է իրականացվի 5 տարին մեկ :

Մշակութային միջոցառումների իրականացում

2009թ. տարեկան ճշտված նախահաշիվը կազմել է 900,417.9 հազ. դրամ, ֆինանսավորումը և դրամարկղային ծախսը՝ 900,342.7 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը՝ 921,660.7 հազ. դրամ: Իրականացվել է 451 միջոցառում:

01.10.2010թ. դրությամբ տարեկան ճշտված նախահաշիվը կազմել է 951,335.6 հազ. դրամ, ֆինանսավորումը և դրամարկղային ծախսը՝ 756,507.4 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը՝ 578,240.7 հազ. դրամ: Իրականացվել է 297 միջոցառում:

Ընդամենը 2009-2010թթ. 9 ամսվա դրությամբ իրականացվել է 748 միջոցառում:

Վերահսկողությամբ ընդգրկվել է 224,860.0 հազ. դրամի թվով 78 միջոցառում:

Արձանագրվել են հետևյալ խախտումները և բացթողումները՝

- Հ. Խառատյանի «Տոնը և տոնահանդեսի մշակույթը Հայաստանում» գրքի հրատարակման ծախսերն իրականացնելու համար «Սարվարդ հրատ» ՍՊԸ-ին հատկացվել է 3,441.0 հազ. դրամ: Սակայն Գիրքը չի հրատարակվել: Նախարարության կողմից պայմանագրում չի նախատեսվել դրույթ այն մասին, որ աշխատանքները չկատարելու դեպքում վերադարձվում է վճարված գումարը տույժ և տուգանքի հետ միասին: **3,441.0 հազ. դրամը վերահսկողության ժամանակաշրջանում վերականգնվել է պետբյուջե:**

- 2009թ. հոկտեմբերի 10-15-ը Երևանում կայանալիք երիտասարդական թատերական փառատոնի կազմակերպման նպատակով 2,500.0 հազ. դրամ հատկացվել է «Հայաստանի թատերական գործիչների միավորում» ՀԿ-ին: ՀԿ-ն բնակարանների վարձակալական պայմանագրեր է կնքել Երևանի պատանի հանդիսատեսի թատրոնի աշխատակիցների հետ (վարորդ, հաշվապահ, ադմինիստրատոր) 11 անձին 10 օրով գիշերելու և դրա համար վերը նշված աշխակիցներին չգիշերած օրերի համար ավելի է վճարել է 890,0 հազ. դրամ: Բացի այդ, առանց հիմնավորման ձևակերպվել է 145,0 հազ. դրամի ծախս (բենզին և օրապահիկ): **Արդյունքում՝ 1,035.0 հազ. դրամը վերահսկողության ժամանակ վերականգնվել է պետբյուջե:**
- «Արամ Խաչատրյանի անվան միջազգային մրցույթի հանրահռչակում» միջոցառման իրականացման նպատակով 40,000.0 հազ. դրամ է հատկացվել «Արամ Խաչատրյան մրցույթ» մշակութային հիմնադրամին: Նախորդ ստուգման արդյունքներով 4,994.3 հազ. դրամը պետք է վերականգնվեր պետբյուջե: Պետբյուջե է փոխանցվել 3,861.4 հազ. դրամ, որից 1,386.0 հազ. դրամը փոխանցվել է նույն մրցույթի համար 2009 թվականին ՀՀ մշակույթի նախարարության կողմից հիմնադրամին տրված գումարից: **Արդյունքում՝ 1,386.0 հազ., դրամը ենթակա է վերականգնման պետբյուջե:** «Արմենիա Մարիոտ» հյուրանոցում միջոցառմանն առնչություն չունեցող անձի գիշերավարձի և սննդի համար վճարվել է 141.0 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման պետբյուջե: **141.0 հազ. դրամը վերահսկողության ժամանակ վերականգնվել է պետբյուջե:** Նախահաշվով նախատեսվել է 3-ից ավելի /3,4,9/ ամիսներ աշխատանքի վարձատրության գումար՝ 3,060.0 հազ. դրամի չափով, այն դեպքում, երբ պայմանագրի գործողության ժամկետն ընդամենը 3 ամիս է, իսկ միջոցառումը՝ 5 օր: Ավելին. նախարարությունը չի պահանջել և կատարողը հաշվետվությամբ չի ներկայացրել, թե համակարգողը, պատասխանատու քարտուղարը, հաշվապահը և համակարգչային օպերատորը պայմանագրի ժամկետից ավելի ժամանակաշրջանում ինչ ծավալի աշխատանքներ են կատարել:
- 2009 թվականի հոկտեմբերի 26-30-ը «21-ի հեռանկարներ» 10-րդ երաժշտական միջազգային փառատոնի շրջանակներում փառատոնի 10-ամյակին նվիրված հորելյանական համերգի և «Զշիշտոֆ Պենդերեցկու օրերը Հայաստանում» համերգաշարի կազմակերպման նպատակով 20,000.0 հազ. դրամ հատկացվել է «Հայ ժամանակակից երաժշտության կենտրոն» ՀԿ-ին: Սահմանված ժամկետում՝ 2009թ. հոկտեմբերի 26-30-ը կազմակերպվել է

3 համերգ՝ 4-ի փոխարեն, որի համար տրամադրված 20,000.0 հազ. դրամից ներկայացվել է 12,831.5 հազ. դրամի ծախսի հաշվետվություն: **864,5 հազ. դրամի ծախսը փաստաթղթերով չի հիմնավորվել և ենթակա է վերականգնման:** Մնացած 7,168.5 հազ. դրամը հետ պահանջելու և պետքույն փոխանցելու փոխարեն 30.11.2009թ. նախարարությունը ՀԿ-ի հետ կնքել է համաձայնագիր, որով նախատեսվել է համերգը կազմակերպել 10.12.2010թ.-ին՝ գումարը 14 ամիս թողնելով ՀԿ-ի տրամադրության տակ:

- 2009թ. «Հայֆեստ» միջազգային թատերական փառատոնի կազմակերպման նպատակով 34,569.5 հազ. դրամ է հատկացվել «Հայ դերասանների միություն» ՀԿ-ին:
Հաշվարկելով հյուրերի Երևանում մնալու օրերի թիվը պարզվել է, որ **փաստացի թվի նկատմամբ սննդի ծախսը 822.2 հազ. դրամի չափով ավելի է կատարվել, որը վերահսկողության ժամանակ վերականգնվել է պետքույն :**
- ՌԴ-ում «Հայ մշակույթի սեզոններ» ծրագրի իրականացման շրջանակներում 2009թ. սեպտեմբերի 15-19-ը Սանկտ-Պետերբուրգում և Կալինինգրադում «Կատուներ» ջազ համույթի ելույթների կապակցությամբ ճանապարհածախսը ապահովելու նպատակով 1.976.3 հազ. դրամ հատկացվել է «Եվրոստան Ույուտ» ՍՊԸ-ին: 8 մասնակիցների ցանկում ընդգրկվել է նաև նախարարի խորհրդական Ռաֆֆի Զաքարյանը, ով պետք է հանդես գար որպես պատվիրակության ղեկավար: Սակայն նա համույթի հետ չի մեկնել: Արդյունքում՝ Ռ. Զաքարյանի համար ձեռք բերված ավիատոմսերը /Երևան-Սանկտ Պետերբուրգ և Մոսկվա-Երևան / 230.7 հազ. դրամ ընդհանուր արժողությամբ չեն օգտագործվել և հետ չեն վերադարձվել: **Նշված 230.7 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման պետքույն :**

Միևնույն ծրագրի շրջանակներում նախարարի 14.10.09թ. N 670-Ա հրամանով «Գիրք» հիմնադրամին հատկացվել է 440.0 հազ. դրամ համույթի ելույթների կապակցությամբ Մոսկվա-Երևան 7 ավիատոմսի լրացուցիչ վճարի փոխհատուցմանը: Սեպտեմբերի 19-ին համույթը Երևան վերադառնալիս չվերթից ուշանալու հետևանքով փոխել է Մոսկվա-Երևան ավիատոմսերը Ռուսական Ինտերկուլտուրա կազմակերպության /որին հանձնարարված էր ռուսաստանում հայկական սեզոնների ողջ ծրագրի իրականացումը/ աշխատակցի կողմից հետագայում հետ վերադարձնելու պայմանով տրված գումարով՝ կատարելով հավելավճար 440.0 հազ. դրամին համարժեք 33467 ռուսական ռուբլու չափով: **Այնուհետև, նշված 440.0 հազ. դրամ գումարը փոխհատուցվել է նախարարի հրամանով պետքույնի միջոցներից: Արդյունքում կատարվել է 440.0 հազ. դրամի անարդյունավետ ծախս:**

- 2009թ.-ի սեպտեմբերի 10-ին Վ.Սարգսյանի անվան ռազմական ինստիտուտում «Սարդարապատից՝ Շուշի» պատմավավերագրական և գրական-երաժշտական կոնֆերանսի կազմակերպման համար «Մեծ եղեռնի և հայոց ազատամարտի «Ուխտատուն» թանգարան-ինստիտուտ» ՀԿ-ին հատկացվել է 500.0 հազ. դրամ: Միջոցառումը չի իրականացվել: **Արդյունքում՝ 500.0 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման պետքություն:**
- 2009թ.-ի հոկտեմբերի 13-18-ը Ֆրանսիայում Կոմիտասի 140-ամյակին նվիրված հոբելյանական միջոցառումների կազմակերպման ծախսերն իրականացնելու նպատակով «Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության տուն» ՊՈԱԿ-ին հատկացված 24,581.4 հազ. դրամից 267.0 հազ. դրամի չափով վճարվել է միջոցառմանն առնչություն չունեցող անձի ավիատոմսի համար, որը ենթակա է վերականգնման պետքություն:
- Միլվա Կապուտիկյանին նվիրված Աստղիկ Սարգսյանի՝ «Դուք կարծում եք՝ ինձ կարող եք մոռանալ» գիրքը 500 օրինակ ռուսերեն թարգմանությամբ տպագրելու համար «Պանթեոն» բարեգործական հիմնադրամին հատկացվել է 300.0 հազ. դրամ: Համաձայն պայմանագրի 1.2-րդ կետի՝ պայմանագրի գործողության ժամկետ էր սահմանվել 30.10.2009թ.-ը, սակայն հաշվետվությունը ներկայացվել է 30.03.2010թ.-ին: Պայմանագրի 1.2-րդ կետի համաձայն սահմանված պայմաններով և ժամկետներում կատարողը պարտավոր էր իրականացնել աշխատանքի հանձնումը, սակայն գրքերը նախարարություն չի հանձնվել: Նախահաշվով նախատեսված ծախսերի կատարման փաստաթղթերը ներկայացված չեն: Տպագրված գիրքը չի համապատասխանում տեխնիկական բնութագրով սահմանված պահանջներին: Համաձայն պայմանագրի 1.3 կետի գրքի անոտացիայի վերևում պետք է նշված լիներ «Հրատարակված է ՀՀ մշակույթի նախարարության պատվերով» բառերը, սակայն որևէ այդ տիպի նշագրում չի կատարվել գրքում: **Արդյունքում՝ 300.0 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման պետքություն:**
- Գրականությունը հրատարակվում է «Գրականության հրատարակում» և «Աջակցություն գրականության հրատարակմանը» ծրագրերով հատկացված միջոցների հաշվին: Հրատարակվող գրքերի ցանկը սահմանվում է ՀՀ կառավարության որոշմամբ: Հրատարակված գրքերն ընդունվում են «Գիրք» հիմնադրամ՝ պայմանագրերով սահմանված տեխնիկական բնութագրերին համապատասխանության վերաբերյալ տեխնիկական վերահսկողություն իրականացնող հանձնաժողովի արձանագրությունների հիման վրա: Վերոնշյալ ծրագրերով գրքերը հրատարակվում է նախարարության հրատարակչական գործակալության վերահսկողության ներքո: Մինևույն ժամանակ, «Մշակութային

միջոցառումների իրականացում» ծրագրով նախարարությանը հատկացված գումարներից նախարարի հրամաններով 25,001.5 հազ դրամ գումարով հրատարակվել է 24 գիրք: Նշված ծրագրով գրքերը հրատարակելիս՝ հսկողությունն իրականացվել է նախարարության տարբեր վարչությունների կողմից: Արդյունքում՝ տպագրված գրքերը հիմնականում ընդունվել են առանց պայմանագրով սահմանված տեխնիկական բնութագրին համապատասխանության վերաբերյալ տեխնիկական վերահսկողություն իրականացնող հանձնաժողովի արձանագրության: Միննույն ժամանակ՝ յուրաքանչյուր տարվա վերջում լույս է տեսնում «Պետական պատվերով և պետական աջակցությամբ հրատարակված գրքերի կատալոգ», որտեղ «մշակութային միջոցառումների իրականացում» ծրագրով տպագրված գրքերը չեն ներառվել: Արդյունքում, մի դեպքում հրատարակվող գրքերի ցանկը սահմանում է ՀՀ կառավարությունը, վերահսկողության, այդ թվում՝ տեխնիկական վերահսկողության և բաշխման հարցերը կանոնակարգված է, մյուս դեպքում՝ նախարարի հրամաններով է սահմանվում, թե ինչ գիրք պետք է հրատարակվի, և չի իրականացնում տեխնիկական վերահսկողություն, ինչպես նաև չկա գրքերի հաշվառման մեխանիզմ:

- «Գրականությունը երեխաներին, գրական բաց դասեր մարզային գրադարաններում» միջոցառման անցկացման նպատակով «Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային համագործակցության հայկական» հկ-ին է հատկացվել 1,000.0 հազ. դրամ: Հաշվետվությունում չի ներկայացվել այն 15 /գրող, բանաստեղծ, ասմունքող/ մարդկանց ցուցակը, ովքեր անցկացրել են միջոցառումը, չեն նշվել նաև միջոցառման օրը և վայրը, որևէ ձևով չի հիմնավորվել միջոցառումն ամբողջական և լիարժեք անցկացնելու փաստը /միջոցառմանը չեն ներգրավել մարզպետարանի պատասխանատուներին, չեն ներկայացվել որևէ նկարներ/, իսկ նախարարությունը միայն ծախսային փաստաթղթերը ընդունելով՝ աշխատանքները ամբողջությամբ համարել է կատարված: **Արդյունքում՝ կատարվել է 1,000.0 հազ. դրամի անարդյունավետ ծախս:** Վերահսկողության ընթացքում պարզվել է, որ 15 մարդկանց հյուրանոցային և սննդի ծախսերը մատուցած Սևան քաղաքի «Մեծեփասար» ՓԲԸ-ի հյուրանոցային մասը բաղկացած է ընդամենը չորս երկտեղանոց սենյակներից, որտեղ 3 օր՝ յուրաքանչյուրի համար 14,0 հազ., դրամ վճարելով գիշերել են 15 հյուրերը:
- Կոմպոզիտոր Ա. Շաքարյանի կողմից 17 սիմֆոնիկ նվագախմբային ստեղծագործությունների գործիքավորման աշխատանքները կատարելու համար «Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոն» ՊՈԱԿ-ին հատկացվել է 2,620.6 հազ. դրամ: **Պայմանագրով չի սահմանվել նշված պատվերի**

իրականացման վերահսկողության, ինչպես նաև պետությունների միջոցներից 2,620.6 հազ. դրամ գումարի արդյունքով պատվիրված ստեղծագործությունը /գործիքավորման/ պետության կողմից հետագայում օգտագործելու իրավունքի վերաբերյալ համապատասխան հոդվածներ:

- 2009թ.-ի փետրվարի 13-14-ը Երևանում արվեստի նվաճումների հանրահռչակման համար արվեստների ցուցահանդեսի (Art Expo 2009) տեխնիկական մասի և շնորհանդեսի կազմակերպման ծառայությունների մատուցման նպատակով 3,639.8 հազ. դրամ հատկացվել է «Էքսպոմենդիա» ՍՊԸ-ին: Չի կատարվել պայմանագրի բազմաթիվ կետերի պահանջները՝ կատարողը՝ ՍՊԸ-ն, չի ներկայացրել, իսկ պատվիրատուն՝ նախարարությունը, չի պահանջել հաշվետվություն՝ կատարողի կողմից իրականացված ծախսերի վերաբերյալ: Առանց ծախսերի որևէ հիմնավորման կազմվել է ցուցահանդեսի կազմակերպման հանձնման-ընդունման ակտ:
- 2010թ.-ի փետրվարի 10-ից - 14-ը Հայաստանի նկարիչների միության ցուցասրահում կայանալիք «Art Expo 2010» արվեստների 2-րդ ցուցահանդեսի կազմակերպման համար «Ցուցահանդեսային կենտրոն» ՊՈԱԿ-ին հատկացված 4,500.0 հազ. դրամից ՊՈԱԿ-ը միջոցառման իրականացման համար 3,730.0 հազ. դրամ փոխանցել է «Էքսպոմենդիա» ՍՊԸ-ին և 770.0 հազ. դրամ՝ ՀՀ նկարիչների միությանը, ցուցահանդեսի գույքի և ցուցասրահի վարձակալական ծախսեր: Կնքված պայմանագրով ՊՈԱԿ-ը չի նախատեսել և ՍՊԸ-ից չի պահանջել կատարված ծախսերը հիմնավորող փաստաթղթեր: **Արդյունքում՝ 3,730.0 հազ. դրամի աշխատանքներն ընդունվել են առանց ծախսային փաստաթղթերի :**
- 2010թ. մայիսի 8-18-ը Հայաստանում պատկերապատումի զարգացման միության և ֆրանսիական APBDA կազմակերպության մասնակցությամբ Երևանում պատկերապատումի և պատկերի երկրորդ միջազգային փառատոնը անցկացնելու նպատակով 3,594.0 հազ. դրամ հատկացվել է «Տեղեկատվական-վերլուծական և հասարակայնության հետ կապերի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ին: Միջոցառման շրջանակներում նախատեսվել է տպագրել կոմիքսների անթոլոգիա /պատկերապատումի կատալոգ/: Անթոլոգիայի ողջ քանակությունը չի ծառայել իր նպատակին և առ այսօր գտնվում է ՀՀ մշակույթի նախարարության աշխատակազմի միջազգային համագործակցության և սփյուռքի վարչությունում: **Անթոլոգիայի տպագրության համար կատարված 1,368.0 հազ. դրամի ծախսը անարդյունավետ է:**

- 2009թ. Բեյրութում կայանալիք Ֆրանկոֆոնիայի 6-րդ միջազգային խաղերին Հայաստանի պատվիրակության մասնակցությունն ապահովելու նպատակով «Յուգահանդեսային» կենտրոն ՊՈԱԿ-ին հատկացվել է 9,311.7 հազ. դրամ: Միջոցառման ծախսերի նախահաշվով կեցության ծախսերի գումարը նախատեսվել և փոխանցվել է ՊՈԱԿ-ին, իսկ ՊՈԱԿ-ը՝ Բեյրութ, Ֆրանկոֆոնիայի կոմիտեի հաշվին 21 մասնակցի համար այն դեպքում, երբ պետք է փոխանցվեր 20 մասնակցի համար, կամ **կատարվել է 350 եվրո՝ համարժեքը 200.7 հազ. դրամ, անարդյունավետ ծախս:**
- «Սմարթ Սիսթեմս» ՍՊԸ-ին հատկացվել է 1,776.0 հազ. դրամ նախարարության ինտերնետային կայքի վերաձևակերպման, տեխնիկական խնդիրների կարգավորման և կայքի տեխնիկական սպասարկման համար: Նշված գործառույթը մշակութային միջոցառում չէ և չէր կարող ֆինանսավորվել այդ ծրագրով: **Կատարվել է 1,776.0 հազ. դրամի ոչ նպատակային ծախս:**
- 14 հայ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունները ձեռք բերելու համար «Հայաստանի կոմպոզիտորների և երաժշտագետների միություն» ՀԿ-ին հատկացվել է 3,000.0 հազ. դրամ: Պայմանագրի 1.2-րդ կետով սահմանվել է՝ հեղինակների հետ կնքել ստեղծագործությունների նկատմամբ հեղինակային և հարակից բոլոր տեսակի գույքային իրավունքները Հայաստանի Հանրապետությանը անհատույց, անժամկետ փոխանցելու մասին պայմանագրեր, սակայն ՀԿ-ի կողմից հեղինակների հետ կնքվել է միայն գույքային իրավունքի փոխանցման պայմանագրեր:
- Նախարարի 23.07.2010թ. թիվ 453-Ա հրամանով, հիմք ընդունելով գնման մասնագիտական հանձնաժողովի կողմից ընտրված, ինչպես նաև «Մշակութային արժեքների փորձագիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի (այսուհետ՝ ՊՈԱԿ) կողմից իրականացված փորձաքննության արդյունքները, Մեծ Եղեռնի 95-ամյա տարելիցին նվիրված ցուցահանդեսում լավագույնը ճանաչված 5 աշխատանքների ձեռք բերման համար «Յուգահանդեսային կենտրոն» ՊՈԱԿ-ին հատկացվել է 6,520.0 հազ. դրամ: Կազմակերպությունն իրականացնում է թանգարանային առարկաների և հավաքածուների ֆիզիկական պահպանությունն ու անվտանգությունն ապահովող միջոցառումներ, այդ թվում՝ թանգարանային առարկաների կոնսերվացումը և վերականգնումը: Սակայն նշված աշխատանքները ՊՈԱԿ-ի կողմից ժամանակավոր պահպանությանն ընդունված մշակութային առարկաների նախնական ֆոնդի հաշվառման մատյանում չի մուտքագրվել և հաշվառվել: Ընդ որում՝ ՊՈԱԿ-ի պահոցները գերբեռնված են և խոնավ, իսկ 30.12.2010թ.

դրությամբ նշված գեղանկարների բաշխում դեռևս չի կատարվել: Աշխատանքները ժամանակավոր ի պահ է հանձնվել Նկարիչների միությանը, որտեղ և պահեստավորված է:

- Նախորդ վերահսկողության արդյունքում արձանագրվել է, որ նախարարության կողմից բյուջետային տարում նախատեսված ծրագրերի իրականացման նպատակով որոշ կնքված պայմանագրերի կատարման ժամկետները չեն սահմանվել մինչև բյուջետային տարվա ավարտը, ինչպես նաև տարեվերջին կնքվել են պայմանագրեր, տրվել են կանխավճարներ, որի արդյունքում տարեվերջին չօգտագործված գումարները հետ չեն փոխանցվել պետական բյուջե և նախարարությանն առաջարկվել է բյուջետային տարում նախատեսված ծրագրերի իրականացման նպատակով կնքված պայմանագրերի կատարման ժամկետները սահմանել մինչև բյուջետային տարվա ավարտը, իսկ տարեվերջին չծախսված գումարները հետ փոխանցել պետական բյուջե, խստորեն պահպանելով պայմանագրային դրույթները: Սակայն ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ 2009թ.-ին տարեվերջին կրկին կնքվել են 30 պայմանագրեր, այդ թվում՝ նոր սկսվող ծրագրերի իրականացման համար, տրվել են 42,704.8 հազ. դրամի կանխավճարներ՝ առաջացնելով դեբիտորական պարտքեր, որի արդյունքում տարեվերջին չօգտագործված գումարները հետ չեն փոխանցվել պետական բյուջե, իսկ գումարները կատարողների կողմից փաստացի ծախսվել են 2010թ.-ի ընթացքում («Սմարթ Սիսթեմս» ՍՊԸ, «Բենիկ Պետրոսյան» ՀԿ, «Հայաստանի ազգային պատկերասրահ» ՊՈԱԿ, «Անմար կրակներ» ռազմահայրենասիրական բարեգործական ՀԿ, «Երևանի ժամանակակից արվեստի թանգարան» ՊՈԱԿ և այլն) :
- Նախարարության կողմից կնքված պայմանագրերում աշխատանքները չկատարելու, ինչպես նաև պայմանագրերով սահմանված ժամկետները խախտելու դեպքերում տույժ և տուգանք չի սահմանվել:
- Վերահսկողությունն ընդգրկող ժամանակահատվածում նախարարի կողմից տրվել է թվով 23 փոխհատուցման հրամաններ՝ 18,146.5 հազ. դրամ ընդհանուր արժեքով: Սակայն այդ միջոցառումները նախարարության կողմից նախապես պատվիրված չեն եղել:
- ՀՀ մշակույթի նախարարության կողմից չեն սահմանվել էլեկտրոնային հրատարակման (տեսա և ձայնասկավառակ) և մեկ էջի թարգմանության նվազագույն շահավետ գնի հաշվարկման նորմատիվներ:
- Վ. Սարոյանի «Առակներ» գրքի 500 օրինակի տպագրության ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով «Արևիկ» հրատարակչություն» ՓԲԸ-ին հատկացվել է 1,200.0 հազ. դրամ: Մինչդեռ նախարարության կողմից տեխնիկական բնութագիր չի կազմվել և կատարողի

կողմից ժամկետների խախտման պարագայում պայմանագիրը միակողմ չի լուծվել ու հատուցման պահանջ չի դրվել:

- Ռեժիսոր Գոհար Հարությունյանի «Մի քիչ ինձ...» պիեսի /ըստ Ջ. Մելինգերի և Է. Հեմինգուեյի պատմվածքների/ բեմադրությունն իրականացնելու նպատակով 1.500.0 հազ. դրամ հատկացվել է «Ջետա» ՍՊԸ –ին: Ներկայացված հաշվետվությունում չի երևում, թե ներկայացումը որ թատրոնում է բեմադրվել, մինչդեռ պատվերը նախարարության կողմից համարվել է ավարտված և ստորագրվել է երկկողմանի ընդունման-հանձնման ակտ, այն էլ՝ առանց ամսաթվի նշագրման: «Ջետա» ՍՊԸ-ն չի հանդիսանում մշակութային կազմակերպություն և զբաղվում է արտաքին գովազդի, ինչպես նաև խոհանոցային և գրասենյակային լամինացված կահույքի պատրաստմամբ և դիզայնով: Նախարարությունը, հաշվի չառնելով այդ հանգամանքը, պիեսի բեմադրության պայմանագիր է կնքել ՍՊԸ-ի հետ, իսկ համաձայն պայմանագրի 1.7 կետի կատարողը պարտավոր է պատվերի ավարտից հետո կազմակերպել տվյալ պիեսի բեմադրության ցուցադրությունը ոչ պակաս, քան տարեկան 6 անգամ: Բեմադրությունները թատրոններին պատվիրելու դեպքում բեմական ձևավորման համար ձեռքբերված դեկորները և զգեստները դառնում են համապատասխան թատրոնի /ՊՈԱԿ-ի/ սեփականությունը և արտացոլվում են թատրոնի հաշվեկշռում: Իսկ «Ջետա» ՍՊԸ-ի կողմից ձեռքբերված 363.15 հազ. դրամ ընդհանուր արժողությամբ առարկաների սեփականատերն անհայտ է:
- Տեսա և ձայնասկավառակների հրատարակում և հրատարակման մասնակի աջակցման վերաբերյալ 6 պայմանագրերում չի նախատեսվել նախարարությանը գույքային իրավունքի փոխանցման դրույթ:
- Նախարարի 05.03.2009թ. թիվ 76-Ա հրամանով 3,000.0 հազ. դրամ հատկացվել է «Հայ ժամանակակից երաժշտության կենտրոն» ՀԿ-ին՝ «21-ի հեռանկարներ», 10-րդ երաժշտական միջազգային փառատոնի շրջանակներում 2009թ. մայիսի 3-4-ը կազմակերպվող Սանկտ Պետերբուրգի Մարինյան թատրոնի սիմֆոնիկ նվագախմբի համերգների մասնակի աջակցության նպատակով: Սակայն «ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքի թիվ 1 հավելվածի 08 բաժնի 02 խմբի 05 դասի «04. Մշակութային միջոցառումների իրականացում» ծրագրով /աղյուսակ թիվ 25.6, տող՝ «Միջազգային երաժշտական փառատոններ»/ կատարող կազմակերպությունը «Հայ երաժշտական ինֆորմացիոն կենտրոն» ՀԿ-ն է: Արդյունքում՝ խախտվել է «ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքի պահանջը :

- Հովեր կամերային երգչախմբի կատարմամբ «Զուգահեռ» խմբերգային ներկայացման տեսաֆիլմի պատրաստման նպատակով 1,000.0 հազ. դրամ հատկացվել է «Շողակաթ» հեռուստաընկերությանը: Աշխատանքները կատարվել են 4 ամիս ուշացումով: Խախտվել է պայմանագրի 1.9 կետի պահանջը՝ տեսաֆիլմը նախարարություն չի հանձնվել և դրա վերաբերյալ չկա հանձնման- ընդունման ակտ: Մինչդեռ նախարարության և կատարողի միջև կնքվել է աշխատանքների հանձնման-ընդունման ակտ / առանց ամիս, ամսաթվի/, որով պատվերը համարվել է ավարտված: Ընդ որում հանձնման-ընդունման ակտով ընդամենը հավաստիացվում է, որ ֆինանսական միջոցներն ուղղվել է պատվերի կատարմանը:
- ՀՀ մշակույթի նախարարություն այցելող անվանի հյուրերին նվիրելու նպատակով «Սայաթ-Նովա» գիրք-ալբոմից 20 օրինակ ձեռք բերելու համար «Օքրո Օքրոյանի անվան «Աստված սեր է» գրական հիմնադրամին հատկացվել է 200.0 հազ. դրամ: Գրքի հանձնման-ընդունման ակտում նշված է, որ այն հանձնվել է նախարարությանը: Այն «Գիրք հիմնադրամ» չի հանձնվել և որևէ տեղ չի հաշվառվել:
- «Հարմոնիա» ռուսական մշակույթի միջազգային կենտրոն» հկ-ին հատկացվել է 1,350.0 հազ. դրամ՝ «Սասունիկ» ազգագրական պարի համույթի զգեստների ձեռքբերման համար: Հաշվետվությունում բացակայում է ՀԿ-ի կողմից համույթին 25 զգեստների հանձնման-ընդունման ակտը: Այն կազմվել է աշխատանքները կատարելուց մեկ տարի հետո: Չի կազմվել նաև նախարարության և կատարողի միջև աշխատանքների հանձնման-ընդունման արձանագրություն: Պայմանագրով չի նախատեսվել, թե կատարողը՝ ՀԿ-ն, զգեստներ կարելը ապահովելուց հետո ում պետք է հանձնի այն՝ գյուղապետարանին, որի տնօրինության տակ է գտնվում համույթը, թե ֆիզիկական անձանց՝ համույթի անդամներին:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի վերաբերյալ

- Հուշարձանների ամբողջական վերականգնման համար պահանջվող նախագծանախահաշվային փաստաթղթեր չեն կազմվել, որի հետևանքով հայտնի չէ վերջիններիս վերականգնման վերջնական գումարի չափը:
- Շահագրգիռ կազմակերպությունների առաջարկությունների հիման վրա չի ձևավորվել և գիտական խորհուրդներում նախօրոք չի քննարկվել վերականգնվող հուշարձանների ցանկը:

Արդյունքում՝ չի հիմնավորվում միջնաժամկետ ծախսային ծրագրերում վերականգնվող հուշարձանների ընտրությունը:

- Ստուգված թվով 12 հուշարձանների տարածքներում պեղումներ է իրականացվել միայն չորսում
- Գիտամեթոդական խորհրդի նիստում՝ ստուգված թվով 12 հուշարձաններից, չի քննարկվել յոթի նախագծերը
- Նախագծային առաջադրանքները կազմվել են, առանց հուշարձանի տեխնիկական վիճակի մասին ակտի առկայության
- Նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմում բացակայում են կոնստրուկտորական մասերը
- Բոլոր ստուգված օբյեկտների նախագծային փաստաթղթերը հաստատվել են առանց համալիր փորձաքննության:

Պարզ փորձաքննության են ենթարկվել թվով 10 օբյեկտների նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի *միայն նախահաշվային մասերը*, իսկ Իրինդի եկեղեցու և Բզավորի եկեղեցու նախագծանախահաշվային փաստաթղթերը ընդհանրապես փորձաքննության չեն ենթարկվել:

Շինարարական աշխատանքների վերաբերյալ

- Վերականգնման աշխատանքները իրականացվել են *առանց շինարարության թույլտվության* :

Հուշարձանի տարածքում գտնվում են չուսումնասիրված և չչափագրված բեկորներ, դրանց փոխարեն տեղում տեղադրվել են նոր տաշած քարեր, խաթարելով դրա պատմական և գեղագիտական արժեքը:

- Վերականգնվող հուշարձանների մեծամասնությունում մեջ առկա են հրատապ ամրացման ենթակա հատվածներ, համալիր կոնստրուկտիվ լուծումներ պահանջող հանգույցներ, բայց անհասկանալի պատճառներով վերականգնման աշխատանքների ընթացքում չի ապահովվել համապատասխան կոնստրուկտոր մասնագետի անհրաժեշտ մասնակցությունը:
- Վերականգնվող հուշարձանների հեղինակային և տեխնիկական հսկողությունն իրականացվել է թերի, սահմանված կարգի խախտումներով :

Հուշարձանների պահպանության վերաբերյալ

- Հուշարձանների պարտադիր պահանջվող պահպանական գոտիներն առկա են վերականգնվող 12 հուշարձաններից միայն երեքում՝
- Կադաստրի չվարման արդյունքում հուշարձանների տարածքները բնակչության կողմից օգտագործվում են այլ նպատակներով
- Չի պահպանվում հուշարձանների և դրանց պահպանական գոտիների պահպանության և օգտագործման պայմանակարգը /ռեժիմը/
- Չի իրականացվում հուշարձանների մոնիթորինգ, որն, ըստ սահմանված կարգի, պետք է իրականացվի 5 տարին մեկ անգամ :

Մշակութային միջոցառումների վերաբերյալ

- Ծրագրի ընտրանքային կարգով ուսումնասիրության արդյունքում վերականգնման ենթակա գումարը կազմել է 8,987.4 հազ. դրամ, որից վերահսկողության իրականացման ժամանակաշրջանում պետբյուջե վերականգնվել է 5,439.2 հազ. դրամը: Կատարվել է 1,776.0 հազ. դրամի ոչ նպատակային ծախս և 3,008.7 հազ. դրամի անարդյունավետ ծախս:
- Հայտնաբերված խախտումները հետևանք են հաշվետվություններում անհրաժեշտ փաստաթղթերի բացակայության, ինչպես նաև՝ առանց հաշվետվության աշխատանքների ընդունման:
- Նախարարության և կատարողների միջև կնքված պայմանագրերում աշխատանքները չկատարելու և կատարման ժամկետները խախտելու դեպքերում տույժ, տուգանքներ չեն սահմանվել: Համույթների համար զգեստներ պատվիրելուց պայմանագրով չի սահմանվել, թե՛ դրանք ում պետք է հանձնվեն. համույթների անդամներին, թե՛ այն կազմակերպություններին, որի ենթակայության տակ է գտնվում համույթը: Ստեղծագործական պատվերների կնքման պայմանագրով չի սահմանվել պատվերի իրականացման վերահսկողության, ինչպես նաև պատվիրված ստեղծագործությունները հետազայում պետության կողմից օգտագործելու իրավունքի վերաբերյալ համապատասխան հոդվածներ:
- Գրականությունը հրատարակվում է «Գրականության հրատարակում» և «Աջակցություն գրականության հրատարակմանը» ծրագրերով հատկացված միջոցների հաշվին: Միևնույն ժամանակ, «Մշակութային միջոցառումների իրականացում» ծրագրով նախարարությանը հատկացված գումարներից նախարարի հրամաններով 25,001.5 հազ դրամ գումարով

հրատարակվել է 24 գիրք: Արդյունքում, մի դեպքում հրատարակվող գրքերի ցանկը սահմանում է ՀՀ կառավարությունը, վերահսկողության, այդ թվում՝ տեխնիկական վերահսկողության և բաշխման հարցերը կանոնակարգված է, մյուս դեպքում՝ նախարարի հրամաններով է սահմանվում, թե ինչ գիրք պետք է հրատարակվի, և չի իրականացվում տեխնիկական վերահսկողություն, ինչպես նաև՝ չկա գրքերի հաշվառման մեխանիզմ:

- Փոխհատուցվել են 23 միջոցառման 18,146.5 հազ. դրամի ծախսեր, որոնք նախարարության կողմից նախապես պատվիրված չեն եղել:
- 2009թ.-ի տարեվերջին կնքվել է 30 պայմանագիր, այդ թվում՝ նոր սկսվող ծրագրերի իրականացման համար, հատկացվել է 42,704.8 հազ. դրամի կանխավճար՝ առաջացնելով դեբիտորական պարտքեր: Արդյունքում՝ տարեվերջին չօգտագործված գումարները հետ չեն փոխանցվել պետական բյուջե, իսկ կատարողների կողմից փաստացի այդ գումարները ծախսվել են 2010թ.-ի ընթացքում:

Առաջարկություններ

ՀՀ կառավարությանը՝

- Առաջարկում ենք մշակել պատմության մշակույթի անշարժ հուշարձանների առաջնահերթության, համալիր ուսումնասիրման, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման, պահպանության և կոնսերվացման պետական ծրագիր:
- Հաշվի առնելով հուշարձանների ամրակայման, նորոգման և վերականգնման նախագծերի կազմման, ինչպես նաև այդ աշխատանքների իրականացման առանձնահատկությունները՝ «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքում կատարել լրացում, այն ներառելով լիցենզավորման ենթակա գործունեության տեսակների ցանկում:

ՀՀ մշակույթի նախարարությանը՝

- Միջոցներ ձեռնարկել վերահսկողությամբ արձանագրված խախտումները և բացթողումները վերացնելու, ՀՀ պետական բյուջեին հասցված վնասը վերականգնելու ուղղությամբ:
- Հուշարձանների վերականգնման աշխատանքներն իրականացնելիս խստագույնս կատարել «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանման, ամրակայման, նորոգման վերականգնման և

օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» 20.04.2002թ.-ի ՀՀ կառավարության N 438 որոշմամբ հաստատված կարգի պահանջները :

- Զննարկել գրքերի հրատարակումը, տեխնիկական վերահսկողությունը և հաշվառումը միասնական մեխանիզմով իրականացնելու խնդիրը:
- ՀՀ պետբյուջե վերականգնվող գումարները փոխանցել Վերահսկիչ պալատի անվամբ բացված «Պետությանը պատճառված վնասների փոխհատուցումից մուտքեր» /900005281515/ հաշվին, ինչպես նաև Գանձապետական համակարգում բացված այլ եկամտային հաշվին՝ նշելով ՀՀ վերահսկիչ պալատի համար բացված 96 կողը:

«Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի գ) ենթակետի համաձայն, մեկամսյա ժամկետում Վերահսկիչ պալատին տրամադրել գրավոր տեղեկատվություն՝ հաշվետվությամբ արձանագրված խախտումների վերացման վերաբերյալ ձեռնարկված միջոցառումների մասին: